

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра теорії літератури та зарубіжної літератури

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента

ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Частина 6

підготовки першого (бакалаврського) рівня
спеціальності **014 Середня освіта**
предметної спеціальності **014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)**
спеціалізації **014.021 Англійська мова та зарубіжна література**
освітньо-професійної програми
Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література

Силабус освітнього компонента «ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА» (Ч. 6) підготовки бакалавра, галузі знань *01 Освіта / Педагогіка*, спеціальності *014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)*, спеціалізації *014.021 Англійська мова та зарубіжна література*), за освітньою програмою *Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література*.

Розробник:

Лавринович Л. Б., кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми доц. Юлія ГОРДІЄНКО

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:
доктор філологічних наук,

професор Романов С. М.

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна	01 Освіта/Педагогіка, 014 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
		Лекції 20 год.
		Практичні 30 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 34 год.
		Консультації 6 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна	01 Освіта/Педагогіка, 014 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література) Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література. Бакалавр	Нормативний
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
		Лекції 6 год.
		Практичні 12 год.
ІНДЗ: є		Самостійна робота 60 год.
		Консультації 12 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

2. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові **Лавринович Лілія Богданівна**

Науковий ступінь **кандидат філологічних наук**

Вчене звання **доцент**

Посада **декан факультету філології та журналістики, доцент кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури**

Контактна інформація **+380502941627, Lavrinovich.Liliya@vnu.edu.ua**

Дні занять (див.: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>)

3. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Програма освітнього компонента «Зарубіжна література» (част. 6) передбачає вивчення історико-літературного процесу Європи та Америки другої пол. XX ст.

Програма освітнього компонента включає такі змістові модулі:

1. Зарубіжна література другої половини XX ст. Після модерну.
2. Розвиток постмодерністської прози у другій половині XX століття.

2. Пререквізити / Постреквізити

Пререквізити: освітній компонент «Зарубіжна література» (Ч. 6) опирається на систему знань і навичок, отриманих на ОК «Зарубіжна література» (Ч. 1–5), ОК «Вступ до літературознавства», ОК «Методика навчання зарубіжної літератури».

Постреквізити:, ОК «Атестаційний іспит», ОК «Педагогічна практика».

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета вивчення ОК – сформуванню у здобувачів освіти цілісне уявлення про світовий літературний процес у другій половині XX століття.

Завдання:

- формувати уявлення про домінуючі літературні концепти другої половини XX – початку XXI ст. (постмодернізм, магічний реалізм, нова драма, театр абсурду, «новий роман», екзистенціалізм, метамодернізм тощо) у їхньому зв'язку з панівними філософсько-естетичними теоріями періоду; при цьому звертати увагу на типологічно загальні, національно-своєрідні та індивідуально-авторські особливості художніх явищ;
- формувати уявлення про особливості розвитку різних національних літератур у XX – на початку XXI ст.; при цьому звертати увагу на суспільно-політичний та культурно-мистецький контексти;
- формувати уявлення про тяглість літературного процесу, виокремлювати традиції та новаторство форм, методів, жанрів, до яких вдаються в художніх творах письменники цього періоду;
- характеризувати творчість зарубіжних письменників, звертаючи увагу на життєві обставини, які мали вплив на формування творчої особистості, на основні етапи творчого шляху, на специфіку авторського ідіостилу тощо;

- розкривати суть нових літературознавчих термінів, розвивати уміння оперувати літературознавчою термінологією;
- розвивати в здобувачів освіти уміння аналізувати та інтерпретувати художній текст, критично мислити в процесі рецепції літературознавчих джерел;
- формувати у майбутніх учителів уміння розкривати суть літературних явищ та специфіку творчості письменників на уроках зарубіжної літератури;
- розвивати в здобувачів освіти критичне та креативне мислення, комунікативні навички, уміння працювати в команді;
- збагачувати духовний світ здобувачів освіти та залучати їх до загальнолюдських цінностей у процесі аналізу художніх текстів;
- формувати в здобувачів освіти потребу в читанні, інтерес до художнього слова, естетичний смак.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з філології та наук про освіту, педагогіки, психології, теорії та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури і характеризується комплексністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу; визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан; використовувати стратегії роботи, які сприяють розвитку позитивної самооцінки та я-ідентичності здобувачів; зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність забезпечувати навчання здобувачів освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

ФК4. Здатність формувати і розвивати у здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти, засобами англійської, другої іноземної мов та зарубіжної літератури та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісні ставлення, розвивати критичне мислення.

ФК 10. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти.

ФК 11. Здатність проєктувати педагогічну діяльність, володіти предметно-методичною компетентністю для планування і проведення занять з іноземної мови та зарубіжної літератури.

ФК 13. Здатність застосовувати практичні навички моделювання, конструювання освітнього процесу і змісту іншомовної підготовки для проведення навчальних занять та позакласних заходів з іноземної мови та зарубіжної літератури у ЗЗСО, в тому числі за умов дистанційного та змішаного навчання.

ФК 15. Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики і культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості здобувачів освіти.

ПРН 2. Демонструвати вміння навчати здобувачів освіти державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН 3. Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання здобувачів освіти на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 4. Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей здобувачів освіти; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 5. Вибирати відповідні форми та методи виховання здобувачів освіти на уроках і в позакласній роботі; аналізувати динаміку особистісного розвитку здобувачів освіти, визначати ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 7. Демонструвати знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

ПРН 8. Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПРН 14. Застосовувати на практиці знання про лінгвістичні, психологічні, дидактичні основи навчання іноземної мови і зарубіжної літератури та шляхи формування компетентностей здобувачів освіти.

ПРН 18. Уміти здійснювати міжкультурну комунікацію і долати міжкультурні бар'єри на основі знання особливостей, цінностей, властивих культурам країн мов, що вивчаються, а також знання світоглядних засад, ментальних особливостей та онтологічних характеристик української культури.

ПРН 19. Характеризувати тенденції, етапи і особливості літературного процесу країн у різні епохи, визначати світоглядно-естетичну специфіку літературних течій і напрямів; аналізувати твір за його ознаками і в контексті епохи, називати жанрові особливості твору, оперуючи термінологією.

ПРН 23. Уміти критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.

5. Структура освітнього компонента

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Усьо- го	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	Форми роботи і контролю / бали
Змістовий модуль 1. Зарубіжна література другої половини XX ст. Після модерну						
Тема 1. Літературний процес другої половини XX ст. у зв'язках із філософсько-світоглядними, геополітичними, культурологічними тенденціями.	6	2		2	2	Р / БП / С / Т 3 б.
Тема 2. Г. Гессе у контексті літератури XX ст. Роман «Гра в бісер» як метафора ролі мистецтва й духовної місії митця у сучасному світі.	4		2	2		Р / С / Д / ЗА / І / П УО / ККБ / Т 3 б.
Тема 3. «Новий» роман у Франції (Н. Саррот, А. Роб-Грійє, М. Бютор, К. Сімон).	4	2	2			П / ПЗ / ПК / К / ВЧ / УО / 3 б.
Тема 4. «Театр абсурду» в контексті	8	2	2	4		КА / І / П /

шукань світової драматургії ХХ ст. Е. Йонеско. С. Беккет. Абсурдистські драми в програмі ЗЗСО.						ПЗ / ПК / К / УО / ККБ / 3 б.
Тема 5. Роман-притча та парабола: В. Голдінг, «Повелитель мух». К. Абе, «Жінка в пісках». Японська культура і література. Японські письменники в програмі ЗЗСО. Романи-притчі у програмі ЗЗСО (В. Голдінг).	8		4	4		ПК / К / ВЧ / Б / АЕ / АТ / СО / КР 3 б.
Тема 6. Поезія другої половини ХХ ст.: знакові імена (А. Гінзберг, П. Целан, Г. Містраль, П. Неруда). «Фуга смерті» П. Целана в контексті програми ЗЗСО.	8	2	2	4		АЕ / АТ / ІР / РМГ / СА / СО / КР 3 б.
Тема 7. Утопія та антиутопія у літературі ХХ ст. О. Гакслі, Дж. Орвелл. Антиутопія в програмі ЗЗСО.	4	2	2			С / Д / ЗА / КА / І / П / УО / ККБ / Е / 2 б.
МКР 1						15
Разом за змістовим модулем 1	42	10	14	16	2	35
Змістовий модуль 2. Розвиток постмодерністської прози у другій половині ХХ століття						
Тема 8. Постмодернізм як феномен літератури ХХ ст. Філософська основа постмодернізму, загальні тенденції розвитку.	8	2	2	2	2	Р / С / Д / ЗА / І / П / УО / ККБ / Т 3 б.
Тема 9. Інтелектуальна лірика та есеїстика та новелістика Х. Л. Борхеса. Хуліо Кортасар: огляд творчості.	4	2	2			Б / АЕ / АТ / СА / СО / КР 3 б.
Тема 10. Латиноамериканський роман «магічного реалізму»: виникнення й еволюція. М. А. Астуріас, А. Карпентьер, Г. Гарсія Маркес та ін. Новий латиноамериканський роман: Г. Гарсія Маркес, «Сто років самотності». Вивчення творів Г. Гарсія Маркеса у ЗЗСО.	8	2	2	4		С / Д / ЗА / КА / І / П / УО / ККБ 3 б.
Тема 11. Американська проза «чорного гумору»: К. Воннегут, Дж. Геллер та ін. Дж. Д. Селінджер, роман «Ловець у житті» та його зв'язок із культурою бітників. Вивчення творів Селінджера у ЗЗСО.	4	2	2			Р / БП / ЕБ / С / АТ / ІР / РМГ 3 б.
Тема 12. Американська наукова фантастика та масова література (Р. Бредбері, Г. Лі). Вивчення (Р. Бредбері) у ЗЗСО.	6		2	4		Р / АЕ / АТ / ІР / РМГ / СА / СО / КР 3 б.
Тема 13. Постмодерністський філософський роман-бестселер: П. Зюскінд, «Запахи». Постмодерністські романи-бестселери у програмі ЗЗСО.	6		2	4		Р / Д / ЗА / КА / І / П / УО / ККБ 3 б.

Тема 14. Польська поезія у другій половині ХХ ст. (Ч. Мілош, В. Шимборська, З. Герберт). Вивчення творів польських поетів ХХ ст. у ЗЗСО.	6	2	2		2	Р / БП / ЕБ / С / Д / ЗА / ККБ 2 б.
Тема 15. Література метамодернізму. «Нова щирість». Тенденція до есеїзації. Основні імена.	6		2	4		АЕ / АТ / ІР / КР 3 б.
МКР 2						15
Разом за змістовим модулем 2	48	10	16	18	4	35
МКР 3 (контрольний науково-дослідницький проєкт)						30
Усього годин	90	20	30	34	6	100

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Усьо-го	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	Форми роботи і контролю / бали
Змістовий модуль 1. Зарубіжна література другої половини ХХ ст. Після модерну						
Тема 1. Літературний процес другої половини ХХ ст. у зв'язках із філософсько-світоглядними, геополітичними, культурологічними тенденціями.	6			4	2	Р / БП / С / Т 3 б.
Тема 2. Г. Гессе у контексті літератури ХХ ст. Роман «Гра в бісер» як метафора ролі мистецтва й духовної місії митця у сучасному світі.	4			4		Р / С / Д / ЗА / І / П УО / ККБ / Т 3 б.
Тема 3. «Новий» роман у Франції (Н. Саррот, А. Роб-Грійє, М. Бютор, К. Сімон).	4	2	2			П / ПЗ / ПК / К / ВЧ / УО / 3 б.
Тема 4. «Театр абсурду» в контексті шукань світової драматургії ХХ ст. Е. Йонеско. С. Беккет. Абсурдистські драми в програмі ЗЗСО.	8			6	2	КА / І / П / ПЗ / ПК / К / УО / ККБ / 3 б.
Тема 5. Роман-притча та парабола: В. Голдінг, «Повелитель мух». К. Абе, «Жінка в пісках». Японська культура і література. Японські письменники в програмі ЗЗСО. Романи-притчі у програмі ЗЗСО (В. Голдінг).	8		2	6		ПК / К / ВЧ / Б / АЕ / АТ / СО / КР 3 б.
Тема 6. Поезія другої половини ХХ ст.: знакові імена (А. Гінзберг, П. Целан, Г. Містраль, П. Неруда). «Фуга смерті» П. Целана в контексті програми ЗЗСО.	8	2		10		АЕ / АТ / ІР / РМГ / СА / СО / КР 3 б.

Тема 7. Утопія та антиутопія у літературі ХХ ст. О. Гакслі, Дж. Орвелл. Антиутопія в програмі ЗЗСО.	4			4		С / Д / ЗА / КА / І / П / УО / ККБ / Е / 2 б.
МКР 1						15
Разом за змістовим модулем 1	42	4	4	28	6	35
Змістовий модуль 2. Розвиток постмодерністської прози у другій половині ХХ століття						
Тема 8. Постмодернізм як феномен літератури ХХ ст. Філософська основа постмодернізму, загальні тенденції розвитку.	8			6	2	Р / С / Д / ЗА / І / П / УО / ККБ / Т 3 б.
Тема 9. Інтелектуальна лірика та есеїстика та новелістика Х. Л. Борхеса. Хуліо Кортасар: огляд творчості.	4	2	2		—	Б / АЕ / АТ СА / СО / КР 3 б.
Тема 10. Латиноамериканський роман «магічного реалізму»: виникнення й еволюція. М. А. Астуріас, А. Карпент'єр, Г. Гарсія Маркес та ін. Новий латиноамериканський роман: Г. Гарсія Маркес, «Сто років самотності». Вивчення творів Г. Гарсія Маркеса у ЗЗСО.	8		2	6		С / Д / ЗА / КА / І / П / УО / ККБ 3 б.
Тема 11. Американська проза «чорного гумору»: К. Воннегут, Дж. Геллер та ін. Дж. Д. Селінджер, роман «Ловець у житті» та його зв'язок із культурою бітників. Вивчення творів Селінджера у ЗЗСО.	4			4		Р / БП / ЕБ / С / АТ / ІР / РМГ 3 б.
Тема 12. Американська наукова фантастика та масова література (Р. Бредбері, Г. Лі). Вивчення (Р. Бредбері) у ЗЗСО.	6		2	2	2	Р / АЕ / АТ / ІР / РМГ / СА / СО / КР 3 б.
Тема 13. Постмодерністський філософський роман-бестселер: П. Зюскінд, «Запахи». Постмодерністські романи-бестселери у програмі ЗЗСО.	6		2	4		Р / Д / ЗА / КА / І / П / УО / ККБ 3 б.
Тема 14. Польська поезія у другій половині ХХ ст. (Ч. Мілош, В. Шимборська, З. Герберт). Вивчення творів польських поетів ХХ ст. у ЗЗСО.	6			4	2	Р / БП / ЕБ / С / Д / ЗА / ККБ 2 б.
Тема 15. Література метамодернізму. «Нова щирість». Тенденція до есеїзації. Основні імена.	6			6		АЕ / АТ / ІР / КР 3 б.
МКР 2						15
Разом за змістовим модулем 2	48	2	8	32	6	35
МКР 3 (контрольний науково-дослідницький проєкт)						30
Усього годин	90	6	12	60	12	100

Форми і методи роботи – розповідь (Р), бесіда-повідомлення (БП), евристична бесіда (ЕБ), спостереження (С), дискусія (Д), зіставний аналіз текстів (ЗА), компаративний аналіз (КА), ілюстрація (І), презентація (П), виконання проблемних завдань (ПЗ), переказування (ПК), коментування художнього тексту (К), виразне художнє читання (ВЧ), бібліографічний пошук (Б), аналітичне есе (АЕ), аналіз твору (АТ), індивідуальна робота студента (ІР, робота в малих групах (РМГ) та ін.

Форми поточного контролю: усне поточне опитування (УО), контрольнo-корекційна бесіда (ККБ), тестування (Т), есе (Е), самоаналіз (СА), самооцінювання (СО); контрольна робота (КР).

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти включає більш ґрунтовне опрацювання лекційного матеріалу, вивчення окремих питань, що не були розглянуті в курсі лекцій, підготовку до практичних занять, яка передбачає, зокрема, читання й аналіз художніх текстів, опрацювання теоретичного та критичного літературознавчого матеріалу, перегляд рекомендованих відеоматеріалів.

Навчальний матеріал ОК, передбачений для засвоєння у процесі самостійної роботи, виноситься на поточний і підсумковий контроль поряд із навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять, зокрема під час фронтального опитування, бесід, дискусій, дебатів, обговорення проблемних завдань, презентації творчих завдань, аналізу та інтерпретації художніх текстів та ін., і відбиває в загальній оцінці за тему.

№ з/п	Тема	Зміст роботи	Кількість годин	
			Денна	Заочна
1.	Тема 1. Літературний процес другої половини ХХ ст. у зв'язках із філософсько-світоглядними, геополітичними, культурологічними тенденціями.	Укласти словничок основних термінів. Створити таблицю «Типологія літературних напрямів модернізму та постмодернізму: спільне та відмінне».	2	4
2.	Тема 2. Г. Гессе у контексті літератури ХХ ст. Роман «Гра в бісер» як метафора ролі мистецтва й духовної місії митця у сучасному світі.	1. Підготувати відповіді на питання: Як Гессе розглядає місію митця у суспільстві? Яким чином «Гра в бісер» може бути інтерпретована як коментар до сучасного мистецтва? Як роман відображає конфлікт між матеріальним і духовним у житті митця? Чи актуальні ідеї Гессе щодо мистецтва та митця в сучасному світі? Чому? Як "Гра в бісер" може вплинути на наше розуміння ролі мистецтва у суспільстві? 2. «Я – вчитель». Опрацюйте навчальну програму із зарубіжної літератури для 5–9 та 10–11 кл. та виберіть твори, дотичні до аналізованого.	2	4

3.	Тема 4. «Театр абсурду» в контексті шукань світової драматургії ХХ ст. Е. Йонеско. С. Беккет. Абсурдистські драми в програмі ЗЗСО.	«Я – вчитель». Згідно з програмою для ЗЗСО, творчість представників «театру абсурду» рекомендовано розглядати на уроках позакласного читання та уроках із резервного часу (за вибором учителя). До «Списку творів для додаткового читання» включено «Чекаючи на Годо» С. Беккета та «Носороги», «Голомозу співачку» Е. Йонеско. Чи вважаєте за доцільне присвятити урок «театру абсурду»? Відповідь обґрунтуйте і зафіксуйте (аналітичне есе).	4	6
4.	Тема 5. Японська культура і література. Японські письменники в програмі ЗЗСО.	1. Підготувати презентацію: «Японська культура». 2. «Я – вчитель». Проаналізуйте програми з зарубіжної літератури для ЗЗСО крізь призму методичних рекомендацій щодо вивчення творчості японських письменників. Висновки зафіксуйте (аналітичне есе).	4	6
5.	Тема 6. Поезія другої половини ХХ ст.: знакові імена (А. Гінзберг, П. Целан, Г. Містраль, П. Неруда). «Фуга смерті» П. Целана в контексті програми ЗЗСО.	1. Підготувати презентацію: «Знакові поети другої половини ХХ століття: світова література». 2. «Я – вчитель». Згідно з програмою для ЗЗСО, окремий урок варто присвятити вивченню основних віх життя і творчості П. Целана. Рекомендовано проаналізувати «Фугу смерті» як один із найвідоміших творів про Голокост. Серед методичних порад – звернення уваги на ключові метафори тексту: «чорне молоко світання», «могила в повітрі». Доповніть ряд метафор, які розкривають реальність Освенціму. Визначте домінантні біблійні образи та мотиви.	4	10
6.	Тема 7. Утопія та антиутопія у літературі ХХ ст. О. Гакслі, Дж. Орвелл. Антиутопія в програмі ЗЗСО.	Напишіть аналітичну статтю (800-1200 слів), у якій визначте і проаналізуйте основні літературні прийоми, які використовують автори для створення антиутопічного ефекту. Розгляньте, як стилістичні елементи (метафори, символи, алегорії) підсилюють критику суспільства. Порівняйте підходи Гакслі та Орвелла до зображення контролю над особистістю. Розробіть інтерактивні завдання за темою, які сприятимуть розвитку критичного мислення.		4

		Включіть елементи дискусії, дебатів або рольових ігор, щоб залучити учнів у процес. Порівняйте антиутопічні мотиви в літературі ХХ ст. з антиутопічними елементами в сучасній культурі (фільми, серіали, відеоігри).		
7.	Тема 8. Проза другої половини ХХ ст.: домінантні шляхи розвитку. Романісти-постмодерністи в програмі для ЗЗСО.	1. Підготувати есе: «Постмодерністський прозовий текст, який мене приголомшив». 2. «Я – вчитель». Проаналізуйте шкільні програми із зарубіжної літератури крізь призму методичних рекомендацій щодо вивчення творчості письменників-постмодерністів. Висновки зафіксуйте (аналітичне есе).	2	6
8.	Тема 10. Латиноамериканський роман «магічного реалізму»: виникнення й еволюція. Г. Гарсія Маркес, «Сто років самотності». Вивчення творчості Г. Гарсія Маркеса в ЗЗСО.	1. Прослухати лекцію Р. Семківа «Маркес і світ його самотності» (URL: https://www.youtube.com/watch?v=GppYR7UUygM). 2. «Я – вчитель». Згідно з програмою для ЗЗСО, на уроках зарубіжної літератури в 11 класі рекомендовано розглядати оповідання «Стариган із крилами» Г. Гарсія Маркеса. Чи на основі цього тексту можна сформулювати уявлення про «магічний реалізм»? Відповідь обґрунтуйте і зафіксуйте (аналітичне есе).	4	6
9.	Тема 11. Американська проза «чорного гумору»: К. Воннегут, Дж. Геллер та ін. Дж. Д. Селінджер, роман «Ловець у житті» та його зв'язок із культурою бітників. Вивчення творів Селінджера у ЗЗСО.	1. Підготувати запитання для обговорення: Які особливості чорного гумору ви помітили у творах Воннегута, Геллера та Селінджера? Як чорний гумор впливає на сприйняття серйозних тем? Які сучасні проблеми можна порівняти з темами, порушеними в цих творах? 2. «Я – вчитель». Створіть візуальну інфографіку або постер, який відображає основні теми творів Воннегута, Геллера та Селінджера. Містить цитати, ілюстрації та ключові ідеї, пов'язані з чорним гумором.		4
10	Тема 12. Американська наукова фантастика та масова література (Р. Бредбері, Г. Лі). Вивчення (Р. Бредбері) у ЗЗСО.	Підготувати відповіді на питання: Які основні характеристики американської наукової фантастики? Як наукова фантастика відрізняється від інших жанрів літератури? Яка роль масової літератури в американській культурі?	4	2

		Які основні теми порушує Р. Бредбері у своїх творах? Як «451 градус за Фаренгейтом» відображає соціальні проблеми свого часу? Які елементи наукової фантастики використовує Бредбері для створення атмосфери? Як Бредбері представляє технології та їхній вплив на суспільство? Яку роль грають персонажі у розвитку основних ідей творів Бредбері? Які основні теми порушуються в романі «Убити пересмішника»? Як Г. Лі використовує реалістичні елементи для критики соціальних норм? Які паралелі можна провести між «Убити пересмішника» та творами Бредбері? Яким чином твори Бредбері та Лі відображають соціальні зміни в Америці? Як наукова фантастика може доповнювати або контрастувати з реалістичною літературою? Які уроки з творів Бредбері та Лі можуть бути застосовані в сучасному суспільстві? Яка роль наукової фантастики в сучасному суспільстві? Чи може наукова фантастика змінити наше сприйняття реальності? Як саме? Які соціальні проблеми, порушені в творах Бредбері та Лі, залишаються актуальними сьогодні?		
11	Тема 13. Постмодерністський роман-бестселер: П. Зюскінд, «Запахи».	1. Підготувати есе: «Феномен бестселеру в контексті дискусій про масову та елітарну культуру». 2. «Я – вчитель». Згідно з програмою для ЗЗСО, повість «Голуб» П. Зюскінда рекомендовано розглядати в 11 класі на уроках позакласного читання або на уроках з резервного часу. Підберіть візуальний матеріал для уроку, присвяченого вивченню цього твору.	4	4
12	Тема 14. Польська поезія у другій половині XX ст. (Ч. Мілош, В. Шимборська, З. Герберт). Вивчення	Порівняйте поезію Чеслава Мілоша та Віслави Шимборської, зосередившись на темах, стилі та використанні образів. Напишіть короткий звіт (500-700 слів) про свої		4

	творів польських поетів XX ст. у ЗЗСО.	спостереження. Підготуйте дискусію на тему ролі поезії у формуванні національної ідентичності в Польщі. Підготуйте аргументи та приклади з творів Мілоша, Шимборської та Герберта.		
13	Тема 15. Література метамодернізму. «Нова щирість». Тенденція до есеїзації. Основні імена.	Підготувати презентацію про основні тенденції розвитку літератури метамодернізму.	4	6
	Разом		34	60

IV. Політика оцінювання

Політика оцінювання регламентується [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять – обов’язковий компонент оцінювання. За об’єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-форматі за погодженням із викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Освітній процес побудований на засадах доброчесності, справедливості, порядності, відповідальності за результати своєї діяльності, взаємодовіри та толерантності до його учасників, об’єктивності оцінювання, соціальної та гендерної рівності. Здобувач освіти зобов’язаний самостійно виконувати завдання для практичних занять та самостійної роботи, так само завдання підсумкового контролю; надавати правдиву інформацію про результати своєї навчальної діяльності; вказувати джерела чужих думок у випадку їхнього використання. Жодна з форм порушення академічної доброчесності не толерується. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначається [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені практичні заняття (максимум 5 занять) перескладаються не пізніше, як через 2 тижні після фактичного проведення. Практичні заняття, які перескладаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та / або інформальній освіті.

Під час вивчення ОК визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу «Зарубіжна література» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання. Деталі щодо процедури зарахування результатів регулюються [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#)

V. Підсумковий контроль

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів освіти є: систематичність і активність роботи на практичних заняттях; виконання завдань для самостійного опрацювання.

Під час здійснення контролю за систематичністю та активністю роботи на практичних заняттях враховуються: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність під час обговорення тем практичних занять; результати експрес-контролю тощо.

Контролю під час виконання завдань, які виносяться на самостійну роботу, підлягають: опрацювання тем загалом чи окремих питань, написання есе тощо.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з освітнього компонента, становить 40 балів.

Модульний контроль здійснюється викладачем у формі модульних контрольних робіт. Відсутність здобувача на модульній контрольній роботі оцінюється у нуль балів. Повторне складання модульного контролю для здобувача можливе за умови його відсутності на МКР з поважної причини. Максимальна кількість балів – 60, зокрема МКР1 – 15 балів, МКР 2 – 15 балів, МКР 3 – 30 балів.

МКР 3 (контрольний науково-дослідницький проєкт) має на меті поглибити та вдосконалити здобуті компетентності з освітнього компонента. Він передбачає обов'язкову презентацію результатів на підсумковому занятті в аудиторії (за умов очного навчання) або із залученням платформи відеозв'язку (за умов дистанційного навчання). Здобувач освіти повинен підготувати науково-дослідний проєкт та презентацію до нього на одну із тем, яку формулює разом з викладачем (вибір теми слухач здійснює впродовж 10 днів від першого аудиторного заняття). Тема проєкту має відповідати змісту курсу (3Л другої половини ХХ ст.), враховувати індивідуальні вподобання та креативні здібності здобувача. Здобувач має можливість розвивати вміння проводити інтертекстуальні та інтермедіальні дослідження. Зосереджуємо увагу також на вмінні працювати з довідниковою літературою, пошуковими системами, систематизовувати інформацію та презентувати її відповідно до завдань освітнього компонента. Максимальна кількість балів за науково-

дослідне завдання – 30, з яких 25 балів здобувач отримує за власне зміст науково-дослідного проєкту, (15 б. – науковий складник, 10 б. – дослідницький складник) і 5 балів – за виступ, відповіді на запитання та презентацію. Основні критерії оцінювання контрольного проєкту: обізнаність здобувача з обраної теми; оригінальність теми; чинник актуальності і новизни теми; ефективність презентації проєкту перед аудиторією; логічність розвитку теми; аргументація основних положень; вміння відповідати на питання; наочність; контакт з аудиторією; цікаві приклади тощо

Підсумковий контроль успішності студента – екзамен, що має форму усної відповіді за змістом курсу. Здобувач освіти може отримати підсумкову оцінку і не складати іспит, якщо упродовж семестру він набрав 75 і більше балів. Якщо сума балів за поточне оцінювання та модульний контроль менша 75, екзамен обов’язковий. Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової та екзаменаційної оцінок у балах. Форма проведення іспиту: усна відповідь на відкриті запитання. Якщо здобувач освіти не склав іспит із першого разу, то має можливість повторно скласти його ще двічі: один раз викладачеві, другий – комісії.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Програма підготовки до підсумкового контролю

1. Загальні тенденції розвитку літератури другої половини XX – початку XXI століття.
2. Постмодернізм як літературне явище: загальна характеристика.
3. Розвиток американської поезії у повоєнний час. Вплив бітників. Роман Дж. Д. Селінджера «Ловець у житті» – предтеча літератури «бунтівного» покоління. Вивчення теми в ЗЗСО.
4. Театр абсурду. Історія виникнення та еволюція. Зображення людини у драмах С. Беккета та Е. Йонеско. Вивчення теми в ЗЗСО.
5. Англійська література у повоєнний час: покоління «сердитих молодих людей». «Революція в театрі» (Дж. Осборн, Г. Пінтер та ін.).
6. Інтелектуальна лірика Х. Л. Борхеса.
7. Польська постмодерністська поезія (В. Шимборська).

8. Німецькомовна поезія у повоєнний час. Пауль Целан, «Фуга смерті». Вивчення теми в ЗЗСО.
9. Роман «Гра в бісер» – підсумок духовної й творчої еволюції Г. Гессе. Місія митця в духовному житті суспільства як головна тема твору.
10. Жанри утопії та антиутопії у літературі ХХ ст.: «пам'ять жанру» у творчості К. Чапека, Г. Гессе, О. Гакслі, Дж. Орвелла, Р. Бредбері та ін.).
11. Антифашистська тема у творчості письменників ФРН у повоєнний час (В. Борхерт, Г. Белль, Г. Грасс). «Група 47». Вивчення теми в ЗЗСО.
12. Французький «новий роман» (Н. Саррот, К. Сімон та ін.). Його вплив на повоєнну світову літературу.
13. Проза «чорного гумору» в США (К. Воннегут, Дж. Геллер або ін. – за вибором. Або: Роман К. Кізі «Над зозулиним гніздом»: антиконформістське спрямування).
14. Латиноамериканський роман «магічного реалізму» і його значення. Історія виникнення, еволюція (М. А. Астуріас, Х. Рульфо, Г. Гарсія Маркес та ін.). Вивчення теми в ЗЗСО.
15. Новелістика Х. Л. Борхеса. Поняття інтертекстуальності. Особливості жанру філософського есею («Вавилонська бібліотека»).
16. Жанр роману-притчі у творчості В. Голдінга («Повелитель мух»).
17. Філософсько-психологічна проза у повоєнній англійській літературі (Д. Фавлз, В. Голдінг або ін. – за вибором). Феномен постмодерністського роману-бестселера (на прикладі творів Дж. Фаулза, У. Еко та ін. – за вибором)
18. Структура і стиль роману Г. Гарсії Маркеса «Сто років самотності». Вивчення теми в ЗЗСО.
19. Філософські й соціальні проблеми в романах М. Кундери.
20. Риси екзистенціалістського світогляду в повісті Кобо Абе «Жінка в пісках». Вивчення теми в ЗЗСО.
21. Особливості постмодерністського філософського роману (П. Зюскінд, «Запахи»; або У. Еко, «Ім'я троянди»; Ж. Сарاماго, «Євангеліє від Ісуса»).
22. Метамоделізм у літературі ХХІ століття: загальна характеристика.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Навчальна література (основна)

Підручники та посібники:

- Колошук Н. Г. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: у 2 ч. Ч. 2. Після модерну: навчальний посібник для закладів вищої освіти. Київ: Кондор, 2023. 432 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22965>
- Мацевко-Бекерська Л. В. Методика викладання світової літератури: навчально-методичний посібник. Львів, 2011.
- Мірошніченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник. Київ, 2010.

- Мірошниченко Л. Ф., Дишлюк Ю. М. Зарубіжна література. Позакласні заходи. 9-11 кл.: посібник для вчителя. Харків, 2004.
- Наукові основи методики літератури: посібник / Н. Й. Волошина, О. М. Бандура, О. А. Гальонка та ін.; за ред. Н. Й. Волошиної. Київ, 2002.
- Ніколенко О. М., Куцевол О. М. Сучасний урок зарубіжної літератури: посібник. 5–11 класи. Київ, 2003.
- Оліфіренко С. М. Мандрівка Інтернет-сторінками зарубіжної літератури: посібник для вчителів і учнів 8–11 класів. Київ, 2007.
- Bossy, Michel-André. Artists, Writers, and Musicians: An Encyclopedia of People Who Changed the World. Westport, Connecticut: Oryx Press, 2001. URL: <https://archive.org/details/artistswritersmu0000unse>

Монографії, розвідки:

- Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів, 2001.
- Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох / пер. з англ. під загальною редакцією Р. Семківа. Київ, 2007.
- Ісаєва О. О. Вивчення літератури в цифрову епоху: про реалії сьогодення і перспективи в майбутньому. *Всесвітня література в школах України*. 2016. № 1 (415).
- Ісаєва О. О. Вивчення літератури під час гібридної війни. *Зарубіжна література*. 2017. № 21 (774).
- Клименко Ж. В. Науково-методичний лекторій для вчителя світової літератури «Специфіка вивчення перекладних художніх творів у старших класах загальноосвітньої школи»: Лекції 1–22. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2009. № 11; 2010. №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10; 2011 – №№ 1, 3, 4, 5, 11/12; *Всесвітня література в сучасній школі*. 2012. №№ 1, 5, 10; 2013. №№ 1, 2; *Всесвітня література в школах України*. 2014. № 7–8; 2015. №№ 3, 6, 12.
- Клименко Ж. В. Формування компаративістської компетентності учнів у процесі вивчення світової літератури. *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2011. № 6.
- Ковбасенко Ю. І. Використання тестових технологій у процесі вивчення української та зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах. *Зарубіжна література в навчальних закладах*. Київ, 2008. № 2.
- Ковбасенко Ю. І. Літературний канон і курикулум літературної освіти: світовий досвід і український шлях (ч. I – світовий досвід). *Всесвітня література в середніх навчальних закладах України*. 2011. № 9.
- Ковбасенко Ю. І. Поглиблене вивчення літератури і новітні педагогічні

вимірювання. *Вітчизняна філологія: теоретичні та методичні аспекти вивчення*. Вип. 5. Черкаси, 2015.

- Лавринович Л. Б. Типологія постмодерного персонажа. *Сучасні мово- і літературознавчі методології та нові прочитання художнього тексту*. Антологія / упорядники Л. К. Оляндер, О. В. Богданова, Ю. В. Громик, І. Ф. Штейнер. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. С. 133–141.
- Лавринович Л. Вікові координати життєвого світу особистості в поетичній філософії Збігнєва Герберта. *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2019. Вип. 27. С. 92–107.
- Ніколенко О. М. Компетентнісний підхід до викладання зарубіжної літератури. *Зарубіжна література*. 2016. № 6. С. 4–9.
- Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці: пер. з англ.: у 3 кн. Львів, 2003.
- Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи. Антологія / за заг. ред. Д. С. Наливайка. Київ, 2009.
- Literary Modernism. BBC Radio 4 discussion with John Carey, Laura Marcus and Valentine Cunningham (In Our Time, April 26, 2001). URL: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p00547fv>

Словники, довідники:

- Лексикон загального та порівняльного літературознавства / за ред. А. Волкова. Чернівці, 2011.
- Літературознавча енциклопедія: у 2-х томах / автор-укладач Ю. І. Ковалів. Київ, 2007.
- Методика викладання літератури: термінологічний словник / А. Л. Ситченко, В. І. Шуляр, В. В. Гладишев; за ред. А. Л. Ситченко. Київ, 2008.
- Професія – вчитель літератури: словник-довідник / упоряд. Т. Чередник. Тернопіль, 2009.
- Словник художніх засобів і тропів / автор-укладач В. Ф. Святовець. Київ, 2011.

Періодичні фахові видання:

- Всесвіт: фаховий журнал світової літератури. Київ: Видавничий дім «Всесвіт». URL: <http://vsesvit-journal.com>
- Всесвітня література в сучасній школі: щомісячний науково-методичний журнал. ІВА «Освіта України». 2011-2020. URL: <https://www.ra-ou.com.ua/index.php?id=6>
- Всесвітня література в школах України: науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. Київ: Педагогічна преса. URL:

<http://lib.pedpresa.ua/category/zhurnali/naykovo-metodichni-zhyrnu/vsesvitnya-literatura-v-shkolah-ukrayini>

- Зарубіжна література в школах України: науково-методичний журнал. Київ: Антросвіт. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/zlvsh/index
- Зарубіжна література: науково-методична газета. Київ: Шкільний світ. URL: http://www.osvita.ua/sw_press/newspapers/zlg/
- Зарубіжна література в школі: практичний журнал для вчителя світової літератури. Харків: Основа.
- Слово і Час: науково-теоретичний журнал. Київ: Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України. URL: <https://il-journal.com/index.php/journal>

Навчальні програми:

- Навчальні програми для 5-9 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
- Навчальні програми для 10-11 класів. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

Сайти бібліотек:

- Державна бібліотека України для юнацтва. URL: <http://www.4uth.gov.ua/>
- Національна бібліотека України для дітей. URL: www.chl.kiev.ua/
- Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.org/>
- Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література). URL: <http://ukrlib.com>
- Бібліотека українського центру. URL: <http://ukrcenter.com>